

SV

Europeiska unionen
Regionalpolitik

info regio

| Nr 17 | September 2005 | **panorama**

**Samarbetet i centrum för
sammanhållningen**

Interreg i aktion

Innehåll

Samarbetet i centrum för sammanhållningen

Samarbetets utmaningar och Interregs lärdomar för de nya medlemsstaterna ... och för andra

Central- och Östeuropa är ett geografiskt område där samarbetet kommer att intensifieras ännu mer fr.o.m. 2007. De samlade erfarenheterna och de lösningar man funnit på problem som uppstått i dessa ständigt föränderliga områden kan komma till användning för unionens alla regioner.

Utvärdering av Interreg III efter halva tiden

Sekretariatet för programmet Interact har på uppdrag av sin förvaltningsmyndighet, Österrikes federala kanslersämbete, genomfört en studie av halvtidsutvärderingarna av gemenskapsinitiativet Interreg.

Interreg IIIA i aktion: Italien/Schweiz, Pamina, Österrike/Tjeckien, Irland/Wales

Redogörelse: Finland/Ryssland

Reportage: Interreg IIIA Frankrike/Spanien — Inga berg kan skilja oss åt

Den ekonomiska konvergensen mellan Frankrike och Spanien har tillsammans med samarbetsprogrammen förstärkt det gränsöverskridande utbytet mellan de två länderna. En tendens som Interreg formaliserar och dynamiserar.

Interreg IIIB i aktion: Alpområdet, norra ytterområdena, CADSES, Nordvästra Europa

Redogörelse: Konferensen för Europas periferamaritima regioner

Redogörelse: Italien

Interreg IIIC i aktion: Nord, Syd, Väst, INTERACT

3

8

10

11

12

17

18

19

21

Fotografier (sidor): Czech Tourist Authority (1), Europeiska Kommissionen (4, 5, 6, 7), Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej (3), Provincia Autonoma di Bolzano (10), Interreg IIIA Pamina (10), Nationalpark Thayatal GmbH (10), PACTS (10), Euregio Karelia (11), Institut Cartogràfic de Catalunya (12), F. Márquez (13), AEIDL (14), Ballet Biarritz-Donostia (15), PortilHon (15), ITEBE (17), DESERVE (17), Bezirksamt Marzahn-Hellersdorf von Berlin (17), Foundation for Applied Water Research (17), Institut de la Méditerranée (18), Regione Emilia-Romagna (19), Västerbottens län (21), Senatsverwaltung für Wirtschaft, Arbeit und Frauen Berlin (21), VINTUR (21), IQ-Train Sekretariat (21).

Omslag: Fallskärmsshopping i Tjeckien.

Även följande personer har medverkat i redigeringen av detta nummer: Aiga Berke, Inge De Prins, Pierre Ergo, Véronique Faure, Jean-Luc Janot.

Ansvarig utgivare: Thierry Daman, Europeiska kommissionen, GD Regionalpolitik.

Denna publikation trycks på engelska och franska på återvunnet papper.

Temaartiklarna finns på 19 av Europeiska unionens språk på internet, på adressen: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Publikationens innehåll är inte juridiskt bindande för kommissionen.

Samarbetets utmaningar och Interregs lärdomar för de nya medlemsstaterna ... och för andra

Av Imre János Csalagovits ⁽¹⁾

Central- och Östeuropa är ett geografiskt område där samarbetet kommer att intensifieras ännu mer fr.o.m. 2007. De samlade erfarenheterna och de lösningar man funnit på de problem som uppstått i dessa ständigt föränderliga områden kan komma till användning inte bara för de nya medlemsstaterna och andra berörda länder, utan för alla regioner i unionen.

Målen för det europeiska territoriella samarbetet och i synnerhet för de pågående Interregprogrammen, går långt utöver regionernas och medlemsstaternas individuella strategiska val. De utgår från en idé om utveckling som ligger på en helt annan skala än de klassiska regionala utvecklingsstrategierna. Det territoriella samarbetet är en unik företeelse inom sin art i regionalpolitiken. För vissa regioner i Europa utgör den en mycket större politisk och ekonomisk satsning än vad man kanske kan ana utifrån de finansiella resurser som läggs på den.

Det territoriella samarbetet, en möjlighet att ta tillvara

En stor del av Central- och Östeuropa anslöt sig till Europeiska unionen efter femton år av politiska och ekonomiska omvälvningar som var följden av omstruktureringar och en process för

integrering i marknadsekonomin. Inte bara de nya medlemsstaterna i Central- och Östeuropa (de baltiska staterna, Visegradländerna ⁽²⁾ och Slovenien) utan också de framtida kandidatländerna och unionens grannstater i detta område har genomlevt flera århundraden av krig och återkommande politisk turbulens. De har ständigt kastats mellan integration och splittring och länge levt under påtvingad isolering. Först nyligen har länderna och regionerna i denna del av Europa börjat återhämta sig, och de vet exakt vad nationella och regionala identiteter representerar. De är också medvetna om alla fördelar som samarbetet kan föra med sig. Det blir allt klarare att folkens plågsamma historia i denna region har svetsat dem samman och givit dem ett slags ödesgemenskap. För de nya medlemsstaterna är därför "den nya grannskapspolitiken", som föreslås inom ramen för den Europeiska unionen, ett fantastiskt verktyg för samarbete och utveckling.

⁽¹⁾ Chef för Interreg-enheten vid Ungerns nationella byrå för regional utveckling (VÁTI Kht). VÁTI Kht, H-1016 Budapest, Gellérthegy utca 30/32. E-post: csalagovits@pharereg.hu.

⁽²⁾ Tjeckien, Ungern, Polen, Slovakien.

Samarbete med Lettland om sjöfartssäkerhet.

Även om de olika befolkningsgrupperna lyckats bevara sina särdrag har Central- och Östeuropa numer blivit ett relativt homogent område på det politiska, det ekonomiska och det kulturella planet. Det geografiska område som utgörs av de fyra Visegradländerna och Slovenien är särskilt viktigt eftersom det utgör unionens östra del. I denna del av Europa fäster man stor vikt vid samarbetet, oavsett om det sker på lokal, regional eller nationell nivå.

Det territoriella samarbetets "popularitet" i Central- och Östeuropa kommer sig delvis av att programmålen, som de formulerats, stämmer så väl överens med de aktuella sociala och ekonomiska behoven i dessa länder. I unionens "östra hörn" håller den territoriella utvecklingen så småningom på att bli en av nyckelfaktorerna för utvecklingen i dessa länder där den politiska och ekonomiska miljön så radikalt har förändrats.

Enligt olika kritiska bedömningar har erfarenheterna av samarbetet hittills varit mycket positiva, vilket kommer att underlätta planeringen och genomförandet av de framtida europeiska programmen, särskilt om dessa program inriktas på verkligt samordnade och integrerade åtgärder.

Även om det naturligtvis är så att formerna för och effekterna av territoriell utveckling kan variera från region till region, men också beroende på ländernas storlek eller politiska och institutionella system, är det också så att erfarenheterna från de olika samarbetsprogrammen, tack vare programmens gemensamma egenskaper, inte skiljer sig så mycket åt.

Erfarenheter och bästa praxis

De nya medlemsstaterna har under mer än tio år samlat på sig och dragit nytta av erfarenheter från program av samma slag som Interreg. Det är en mycket bra grogrund för ett fortsatt partnerskap inom ramen för det framtida territoriella samarbetet.

En stor del av erfarenheterna hänger samman med genomförandet av program och projekt under det gränsregionala samar-

betet inom Phare-CBC. I var och en av de nya medlemsstaterna i Central- och Östeuropa har relativt stora belopp satsats på de gränsregionala programmen och en särskild förvaltningsstruktur har också inrättats. Phare-CBC har stått för nära 10 procent av årsbudgeten för Phare mellan 2000 och 2003. Trots de uppenbara hinder som orsakas av det faktum att olika finansiella regler styr Interreg och Phare-CBC har många integrerade gränsregionala projekt kunnat inledas.

De nya medlemsstaterna har, innan de blev medlemmar, deltagit i de gränsregionala programmen Interreg IIA och IIIB som genomfördes vid unionens gränser, och i de transnationella programmen Interreg IIC och IIIB, och därigenom kunnat skaffa sig goda kunskaper om och erfarenheter av förvaltningen av Interregprogram.

Det är utan tvekan inom programmen för **gränsregionalt samarbete** som de flesta erfarenheterna har samlats, framför allt på grund av de stora finansiella resurser som dessa har tilldelats. Den här formen av samarbete är utan konkurrens den mest uppskattade bland de lokala och regionala aktörerna, särskilt tack vare att de gränsregionala partnerskapen är mer konkreta och grundade på enklare och mer direkta förbindelser. De ger också mer synliga resultat.

Eftersom de nya medlemsstaterna – med undantag för Polen – är relativt små, är det många av regionerna i Central- och Östeuropa som har en inre eller yttre EU-gräns. Detta gör i sin tur med sig att deras utveckling alltid har en "internationell" dimension. Dessa små länders iver att utvecklas och det faktum att denna gränsregionala aspekt beaktas i de flesta strategierna för lokal och regional utveckling, bidrar tillsammans starkt till den positiva synen på gränsregionalt samarbete i denna del av Europa.

Polska studenter vid Europauniversitetet Viadrina i Frankfurt an der Oder (Tyskland).

Även om programmen för **transnationellt samarbete** aldrig kommer att bli lika populära som de gränsregionala programmen bland de lokala och regionala aktörerna, visar deltagandet hittills ändå att de nya medlemsstaterna har insett de ännu outnyttjade strategiska möjligheterna som de transnationella programmen har att erbjuda. Centraleuropa och Östersjöregionen är bland de stora regionala grupperingar inom EU som utvecklas allra snabbast. Dessa dynamiska territorier bör så effektivt som möjligt genomföra transnationellt samarbete inom de relevanta områdena. Samma behov av denna typ av samarbete men inom andra områden, märks också längs unionens yttre gränser, särskilt i öst och på Balkan.

Flera regioner i Central- och Östeuropa har tack vare sitt deltagande i projekt för **interregionalt samarbete** kunnat ta direkt del i utbytet av erfarenheter på europeisk nivå. Detta har redan bidragit till goda framsteg i de Mål 1-program som för närvarande genomförs i de nya medlemsstaterna. Det interregionala samarbetets expansion på europeisk nivå, liksom dess koncentration på olika temaområden, blir ytterligare ett steg framåt för det territoriella utvecklingssamarbetet.

De nya medlemsstaterna håller för övrigt på att genomföra ett antal nya **grannskapsprogram** som lanserats av Europeiska kommissionen längs unionens yttre gränser. Flera av de nya programmen är redan i full gång ⁽³⁾. De ger stöd åt utvecklingen av gemensamma projekt. De samlar inom en gemensam ram de olika gemenskapsinstrumenten för extern gräns-

regional utveckling, såväl inom EU (Interreg) som vid unionens yttre gränser (grannskapskomponenterna i Tacis och Cards). Programmens dragningskraft har hittills varit ganska stark, trots att skillnader i lagstiftning och olika rättsliga grunder för finansiering gör det hela ännu mer komplicerat än vanligt. Inom ramen för redan godkända program har flera hundra ansökningar redan registrerats, i många fall för gemensamma projekt. På grund av deras komplicerade natur kräver grannskapsprogrammen stor flexibilitet hos alla inblandade parter, men efter en första utvärdering av erfarenheter och med de nödvändiga kompletterande resurserna kan de bilda en solid grund för de integrerade programmen i nästa programplaneringsperiod.

Det territoriella samarbetet kan utveckla hela sin potential vid utarbetandet och genomförandet av gemensamma projekt. Hittills har det i vissa regioner ofta varit så att skillnaderna i nationella förvaltningsbestämmelser och finansiella regler lagt hinder i vägen för möjligheterna att lansera och genomföra denna typ av projekt. Flera nyckelprojekt har ändå kunnat utarbetas och förverkligas inom olika program. Dessa kan tjäna som exempel på "god praxis" för den territoriella utvecklingen. Bland åtgärder av Interreg-typ finner vi dessa goda exempel i projekt för inrättande av gemensamma infrastrukturer (vägar, avloppsnät, hälsovårdscentraler, gränsöverskridande arbetsförmedlingar ...) men också bland lokala aktörer "från person till person", som syftar till att förbättra relationerna mellan regioner, kulturer, etniska grupper ...

Gränsöverskridande vägbygge mellan Grekland och Bulgarien, vilket delfinansieras av Interreg.

⁽³⁾ Litauen/Polen/Kaliningrad, Lettland/Litauen/Vitryssland, Estland/Lettland/Ryssland, Polen/Vitryssland/Ukraina, Ungern/Slovakien/Ukraina, Ungern/Rumänien samt Ungern/Serbien-Montenegro, Slovenien/Ungern/Kroatien.

Att närma Europas regioner till varandra: gemenskapens instrument för samarbete

Samarbetet mellan regioner utgör en viktig del av "gemenskapens mervärde". Europeiska unionen satsar stora resurser på detta och erbjuder de regionala aktörerna en rad instrument för finansiering och utbyte av kunskaper och färdigheter.

Huvudinstrumentet är **Interreg**, gemenskapens initiativ för samarbete, som inleddes 1990 och som stöds av ERUF (Europeiska fonden för regional utveckling). Målet med Interreg III (2000–2006) är att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen i Europeiska unionen genom att främja gränsregionalt, transnationellt och interregionalt samarbete samt en balanserad utveckling i regionerna. Särskild uppmärksamhet ägnas åt att involvera unionens yttersta randområden och regionerna vid unionens yttre gränser med länder som kandiderar till medlemskap. Interreg III har en total budget på 5,18 miljarder euro (i 2002 års värde) och innehåller tre delar:

- **Del A (gränsregionalt samarbete).** Det gränsregionala samarbetet mellan intilliggande områden syftar till att utveckla gränsöverskridande ekonomiska och sociala centra genom gemensamma utvecklingsstrategier.
- **Del B (transnationellt samarbete).** Det transnationella samarbetet mellan nationella, regionala och lokala myndigheter syftar till att främja en ökad territoriell integration i unionen genom bildandet av stora grupperingar av regioner i Europa.
- **Del C (interregionalt samarbete).** Det interregionala samarbetet syftar till att effektivisera politiken och verkty-

gen för regional utveckling genom ett omfattande utbyte av information och erfarenheter i nätverk.

Dessa tre delar kompletteras av ytterligare två program: **ES-PON** (Nätverket av observationsorgan för den regionala utvecklingsplaneringen i europeiskt perspektiv) och **INTERACT** (ett nätverk för information och spridning av god praxis inom Interreg).

Fram till anslutningen 2004 gynnades unionens nya medlemsstater i Central- och Östeuropa av programmet **Phare-CBC** (Cross-Border Cooperation), som är den finansiella motsvarigheten till Interreg för den delen av projekten för gränsregionalt samarbete som ligger i kandidatländerna.

För de av unionens regioner som gränsar till tredjeländer som inte är kandidatländer, är de finansiella instrumenten bl.a. programmet för tekniskt bistånd till oberoende staters samväld (Takis), utvecklingsavtalet för Medelhavsområdet (Meda) som stöder ekonomiska reformer i tredjeländer kring Medelhavet, samt gemenskapsstödet för återuppbyggnad, utveckling och stabilitet i länderna i f.d. Jugoslavien (Cards).

Europeiska kommissionen har för avsikt att fr.o.m. 2007 genomföra ett nytt **Europeiskt instrument för grannskap och partnerskap (IEVP)** för att stödja det gränsöverskridande samarbetet. Utvecklingen av detta instrument inleddes genom att man mellan 2004 och 2006 lanserade **grannskapsprogrammen** vid Europeiska unionens nya gränser. Dessa program kompletterar och utnyttjar de befintliga instrumenten för gränsregionalt samarbete (**Interreg, Phare-CBC, Takis-CBC, Meda och Cards**).

Interregsamarbete mellan Sverige och Danmark på området organdonation.

Prioriteringar

Erfarenheterna har visat att de mest lyckade Interregprogrammen är de som utvecklats lokalt eller regionalt, som gäller gemensamma "gränsregionala" frågor och som drivs inom enklast möjliga administrativa ram.

Programmets verkningsfullhet, effektivitet och regelmässighet är tre prioriteringar som skall uppfyllas simultant, men det finns två mål och utvecklingsområden som är särskilt viktiga för att det territoriella samarbetet skall kunna utvecklas framgångsrikt:

Förbättring av programmets inverkan och effektivitet

Det är viktigt att ta tillvara och använda de erfarenheter som görs inom de mest nyskapande och mest lyckade programmen om man vill förstärka de gynnsamma effekterna av det gränsregionala, transnationella och interregionala samarbetet.

Trots de ansträngningar som gjorts under den nuvarande programplaneringsperioden är inte alltid skillnaderna tillräckligt tydliga mellan programmen för regional utveckling (inom exempelvis Mål 1) och de gränsregionala programmen, och i vissa fall inte ens mellan de olika Interregprogrammen. Gränserna

för vissa utvecklingsprojekt är för luddiga och man blir ofta tvungen att omjustera målen i förhållande till de program som projekten hör till.

Det skulle också vara bra att göra en större åtskillnad mellan de olika typerna av program (särskilt gränsregionala och regionala). När det gäller de gränsregionala programmen borde man framför allt förstärka tonvikten på komplementaritet, synergieffekter och gemensamma grunder för samarbete. Det är viktigt att dessa aspekter systematiskt kontrolleras och värderas under hela programplaneringen (genom en hierarkisk uppställning av mål, verksamheter som skall få stöd, urvalskriterier) liksom under projekturvalet.

En nyckelfråga inom det gränsregionala samarbetet är hur man skall förbättra förmågan till strategisk planering på såväl lokal som regional nivå. Varje steg i programplaneringen måste nämligen utvärderas av parterna tillsammans, inom ramen för ett slags "kollektivt regionalt medvetande", för att man skall kunna identifiera vilka verksamheter som verkligen är gemensamma, vilka som behöver stöd och vilka som kompletterar andra program.

På samma sätt måste samarbetet framför allt riktas in på områden som är prioriterade för var och en av parterna och detta är också en sak som man måste beakta när man bestämmer samarbetsområden. Detta gäller särskilt de framtida transnationella programmen.

I Vorarlberg (Österrike) ger Interregprojektet "SPEAK" pedagogiska redskap till lärare i främmande språk.

Enklare programförvaltning

Det finns en hel rad kriterier som måste respekteras i samband med Interregprogrammen och grannskapsprogrammen. I kombination med de olika nationella eller regionala bestämmelserna och med de fundamentalt olika systemen för förvaltning av medel som används beroende på om man är verksam inom eller utanför unionen, skapas kriterier som försvårar såväl handläggningen av ansökningar som urval och genomförande av projekt. De kompromisser som dessa problem oundvikligen leder till under programplaneringen komplicerar saken ytterligare och ställer hårda krav som de ansökande har svårt att uppfylla.

Ylamyly (Finland): förskola som har inrättats i en omgjord gammal militärbas.

För att man skall kunna få in så många olika partners i programmen som möjligt och göra ett bra urval bland alla projektförslag måste det till en förenkling av ansökningskriterierna. För att denna förenkling skall kunna komma till stånd måste man ta hänsyn till de olika möjligheterna som finns i de gemensamma samarbetsprojekten, när man går igenom de europeiska och de nationella regelverken. Därefter måste Europeiska kommissionen, förvaltningsmyndigheterna och de tekniska sekretariaten för varje program göra en gemensam ansträngning för att förenkla programmen och projekten på fältet.

Slutsatser

Det är mycket viktigt för hela Europa att det intensiva territoriella samarbete som för närvarande pågår i unionens "östra hörn" blir lyckosamt. De erfarenheter och möjligheter som finns att hämta ur detta samarbete är unika, inte bara för de berörda länderna utan också för hela unionens utveckling och säkerhet. Därför borde alla medlemsstater vara engagerade i strävan att förbättra effektiviteten i detta system.

Som förklarats ovan är det framför allt två nyckelfaktorer som måste beaktas: dels måste programmens inriktning förbättras avsevärt, dels måste systemet för förvaltning och genomförande göras enklare och effektivare och de gemensamma förvaltningsreglerna justeras.

I Östeuropa är det på grund av de komplicerade samarbetsrelationerna omöjligt att skapa artificiella eller informella strukturer, eftersom det alltid finns en risk att man stöter på politiskt eller institutionellt motstånd som förhindrar att man uppnår ens de mest realistiska målen. I detta sammanhang måste alla nyckelaktörer, såväl inom som utanför EU, ha möjlighet att värdera sina val vid varje etapp i samarbetet. Europas gränsregioner och de transnationella makro-regionerna måste alltså hitta de lösningar som bäst passar deras situation för att kunna genomföra de effektivast möjliga samarbetsformerna.

Unionens inre och yttre gränser utgör på sätt och vis idealområden för att experimentera fram bra sätt att hantera förändringar och visa att det är möjligt att förhandla fram gemensamma lösningar, ofta under mycket olikartade och komplicerade förhållanden. Det är viktigt att ta till vara dessa erfarenheter, inte bara länder emellan, utan också inom varje land, genom att dra lärdom från de specifika instrument för "transregional" förvaltning som utvecklats genom samarbetet.

Halvtidsutvärdering av Interreg III

Sekretariatet för programmet Interact har på uppdrag av sin förvaltningsmyndighet, Österrikes federala kanslersämbete, genomfört en studie av halvtidsutvärderingarna av gemenskapsinitiativet Interreg ⁽¹⁾

Forskningscentrum för europeisk politik (European Policies Research Centre, EPRC) vid universitetet i Strathclyde i Glasgow fick i uppdrag att göra en "metautvärdering" genom att sammanställa resultaten från halvtidsutvärderingarna av Interreg som genomfördes 2003, och att förse INTERACT med rekommendationer om Interregs utveckling och om hur Interact kan tillhandahålla tjänster som är relevanta för deltagarna i samarbetsinitiativet.

Åtgärden hade tre huvudsakliga mål, nämligen att redovisa vilka framsteg som hittills gjorts, genom kartläggning av strategiska, strukturella och operativa styrkor och svagheter i Interreg III; att bidra till att fastställa prioriteringar för programmet INTERACT; att se vad som kunde läras av det territoriella samarbetet inför programplaneringen av strukturfonderna efter 2006.

Studien offentliggjordes i början av 2005 och identifierar följande tre prioriterade interventionsområden: Hjälp Interregprogrammen att ta lärdom av 2003 års utvärderingar; Utveckla gemensamma utvärderingsmetoder för Interreg; Inrätta ett gemensamt resurscenter och gemensamma tjänster för Interregprogrammen.

Dessa huvudlinjer kommer sig till stor del av följande observationer:

- När halvtidsutvärderingarna gjordes 2003 hade många av programmen inte kommit så långt i fråga om finansiering. Bara tio procent av programmen hade någorlunda acceptabla nivåer i fråga om åtaganden och utbetalningar, andra hade höga nivåer på åtaganden men få utbetalningar och vissa hade knappt kommit i gång alls. Det fanns därför en reell risk för återtagande av medel enligt regeln "n+2" ⁽²⁾.
- Avsevärda framsteg har gjorts beträffande indikatorerna för uppföljning och insamling av uppgifter, men flera av övervakningssystemen ger inte tillräckligt med relevant information

om förvaltningen och det är svårt att få en EU-omfattande överblick över framstegen inom Interreg – något som är mycket viktigt för diskussionerna om reformerna efter 2006.

- Trots de många och stora hindren tycks systemen för förvaltning av programmen fungera bra. Det finns många exempel på "god praxis" inom ramen för Interreg IIIA, IIIB och IIIC, även om många av förvaltningsenheterna är tydligt överbelastade och inte har mycket tid att lägga på den strategiska planeringen.
- Många Interregprogram har effektiva system för kommunikation, mobilisering och urval av projekt, men de måste se upp med de strategiska problem som väntar i framtiden. En viktig fråga för många av programmen kommer att bli hur de skall göra för att få in fler ansökningar från vissa territorier, vissa sektorer och vissa typer av organisationer. Här skulle nyskapande metoder behöva användas i större utsträckning.
- En undersökning bland projektägarna visar på ett ökande behov av erfarenhetsutbyte kring de praktiska aspekterna av utformning och förvaltning av Interregprojekt.

Det som brådskar mest är att ge programmen i de nya medlemsstaterna stöd och att undanröja risken för automatiskt återtagande. På medellång sikt gäller det att göra det lättare att skaffa sig kompetens och se till att dra nytta av lärdomarna från den nuvarande perioden inför de nya gemenskapsmålen för det territoriella samarbetet och den nya generationen program. Slutligen är det också viktigt att ta mer hänsyn till de kontextuella förändringarna, oavsett om dessa är socioekonomiska, geopolitiska, strategiska eller institutionella.

Kontakt: Inge de Prins, interact@interact-eu.net

INTERACT: Att främja och ta till vara samarbetet

Programmet INTERACT (Interreg Animation, Cooperation and Transfer) samlar innehållet i verksamheterna under gemenskapsinitiativet Interreg, som programmet också är en del av.

Det handlar om att ta till vara erfarenheterna och lärdomarna från Interreg I (1990–1994) och II (1994–1999) för att få maximal effekt av Interreg III (2000–2006) i medlemsstaterna och i unionens grannländer. INTERACT inrättar nätverk för kommunikation, sprider information och främjar erfarenhetsutbyte, bl.a. genom utbildning.

INTERACT förfogar över ett sekretariat med säte i Wien (Österrike) och ett nätverk bestående av fem "INTERACT-punkter" som arbetar kring olika teman:

- Information and animation** (ska lyfta fram informationen och erfarenheterna från Interreg och göra dem mer tillgängliga).
- Qualification and Transfer** (utbildning, nätverksarbete och nya idéer för Interregpartners).
- IIIC Coordination** (stöd till samarbete mellan de fyra Interreg IIIC-områdena samt erfarenhetsutbyte mellan Interact-aktörerna).
- Managing Transition and External Co-operation** (ska främja överföring av kunskaper om Interreg i de områden som berörs av EU:s utvidgning).
- Tool Box** (kartläggning av god praxis och utveckling av konkreta verktyg för förvaltningen av Interregprogrammen).

Dessutom ansvarar sekretariatet och INTERACT-punkterna för genomförandet av 22 specifika projekt.

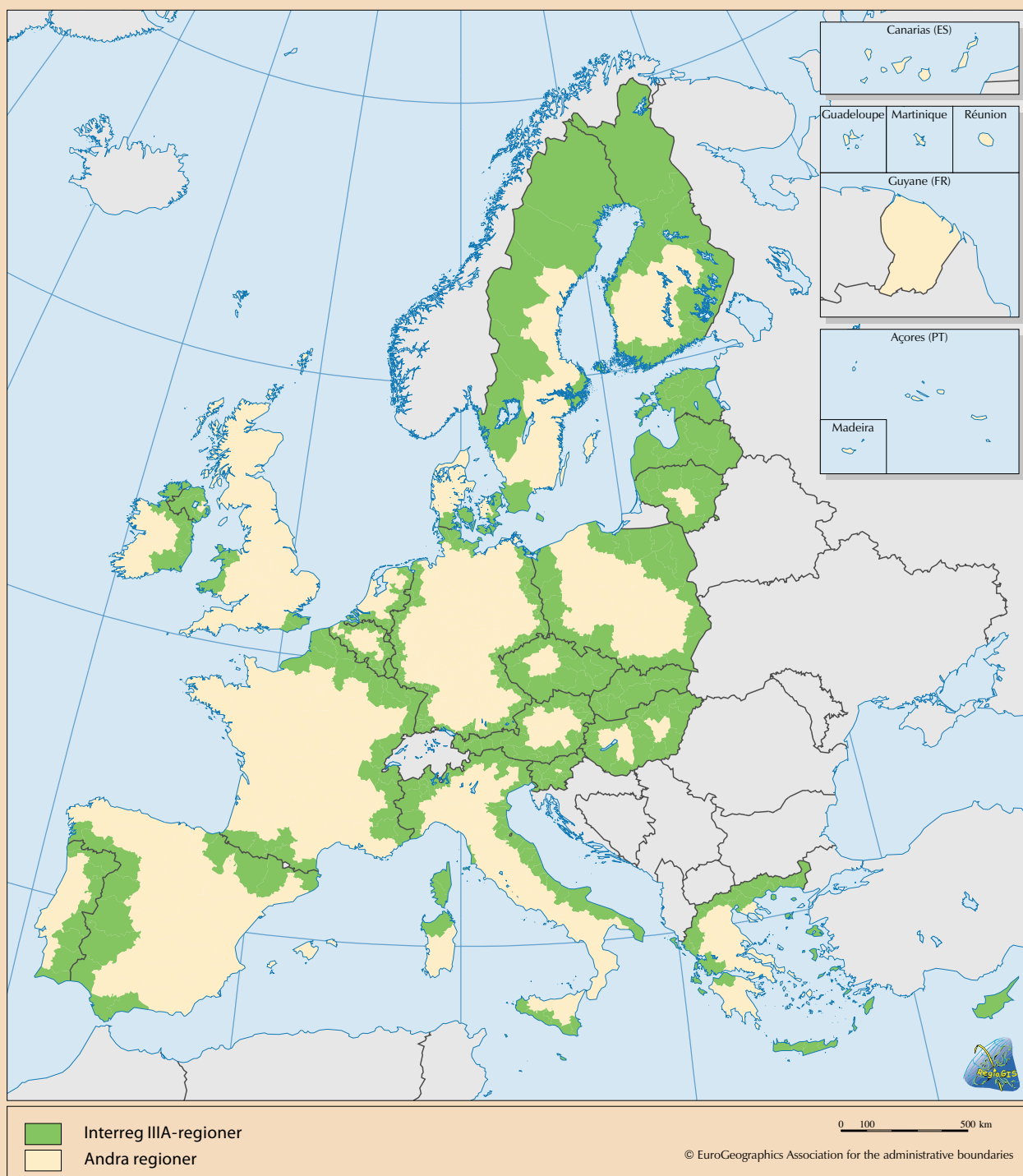
Ytterligare information finns på: <http://www.interact-eu.net>.

⁽¹⁾ "A Study of the Mid Term Evaluations of Interreg Programmes for the Programming Period 2000–2006" En elektronisk version och ett formulär för att beställa en tryckt kopia av undersökningen finns på INTERACTS webbplats: <http://www.interact-eu.net>.

⁽²⁾ Enligt denna regel måste den årliga samfinansieringen från EU för ett program nyttjas inom två år efter åtagandet ("n" är året för åtagandet), medel som inte nyttjats återtas utan undantag.

Interreg IIIA: gränsregionalt samarbete

ITALIEN/SCHWEIZ

Spannmålsodling i Alpområdet

Total kostnad: 422 933 EUR
EU-bidrag: 93 745 EUR

"Syftet med detta samarbete mellan den autonoma provinsen Bolzano och kantonen Grisons är att inventera kunskaper och färdigheter kring spannmålsodling samt odlingsområden för de lokala varieteterna av spannmål. Inom projektet planeras också jämförelser mellan spannmålsodlingar i de två regionerna, en kvalitativ analys och produktion av endogena varieteter som är intressanta ur odlingssynpunkt, för att återinföra dem i det lokala jordbruket och bevara detta biologiska kulturarv i våra dalar. Vi skall väcka befolkningens intresse för dessa lokala varieteter genom informationskampanjer, konferenser och en vandringsutställning."

Josef Dalla Via, direktör för centrum för jordbruks- och skogsbruksforskning i den autonoma provinsen Bolzano
josef.dallavia@provinz.bz.it

PAMINA

Ungdomsnätverket Pamina

Total kostnad: 240 000 EUR
EU-bidrag: 120 000 EUR

"Ett nätverk har byggts upp för att intensifiera kontakter och gränsregionala partnerskap mellan unga och ungdomsorganisationer inom den fransk-tyska samarbetsregion som kallas Pamina (Südpfalz, PA-, Mittlerer Oberrhein, -MI- och norra Alsace, -NA). 'Ungdomsnätverket Pamina' kretsar kring en gemensam central träffpunkt, med koppling till tre lokala centrum som genomför konkreta samarbetsprojekt mellan ungdomar, organiserar gemensamma aktiviteter, underlättar utbyten och tillgång till finansieringsmöjligheter osv. Förutom arbetet med ungdomarna handlar det om att stärka och fördjupa relationerna mellan medborgarna på båda sidor om gränsen."

Jörg Saalbach, Tekniska sekretariatet för Interreg IIIA-programmet Pamina
Joerg.saalbach@regio-pamina.org
<http://www.paminaj.net>

ÖSTERRIKE/TJECKIEN

Informationscentrum för naturpark

Total kostnad: 2 797 904 EUR
EU-bidrag: 1 398 951 EUR

"Nationalparken i Thaya-dalen öppnades 2000 och är den österrikiska förlängningen av den tjeckiska nationalparken Podyji som öppnades 1991. Det handlar inte bara om ett naturskyddsprojekt utan också om ett verktyg för lokal utveckling genom den turistverksamhet som parken genererar. Byggnaden av ett 'Nationalparkshus' för turistinformation och beskrivning av parken står i centrum för verksamheten. Den både pedagogiska och användarvänliga utrustningen som installerats låter besökaren upptäcka landskapets utveckling och naturliga processer, parkens ekosystem och vår gränsöverskridande verksamhet för miljöskydd. Målgrupperna är såväl barn och ungdomar som naturälskare och vetenskapsmän."

Martha Schöber, Nationalpark Thayatal Ges.m.b.H.
office@np-thayatal.at
www.np-thayatal.at (www.nppodyji.cz/_E_PODYJ.HTM)

IRLAND/WALES

Hjälp till personer med inlärningssvårigheter

Total kostnad: 911 000 EUR
EU-bidrag: 683 250 EUR

"Huvudsyftet med projektet PACTS (Partners Collaborating in Training for individuals with Specific learning disabilities/ Partner för utbildning av personer med särskilda inlärningssvårigheter) är att informera allmänheten, att hitta möjligheter att identifiera personer med inlärningssvårigheter och att hjälpa dessa i Wales och östra Irland. Projektet syftar särskilt till att utarbeta pedagogiska metoder som kan hjälpa dessa personer att få tillträde till högre utbildning och på så sätt öka deras möjligheter att få ett bra arbete. Projektet, som har varit igång i över ett år, har gjort det möjligt att ordna internatkurser där ansvariga för utbildningsanstalter, föreningar och arbetsförmedlingar från båda sidor i Irlands sjö har kunnat dela med sig av sina bästa metoder. PACTS-gruppen har vidare lanserat en distansutbildning som baseras på en webbplats och en cd-skiva. Gemensamma utbildningar har också ägt rum."

Amanda Kirby (Wales) och Mary Meaney (Irland), projektansvariga
Mary.Meaney@itb.ie; amanda.kirby@btinternet.com
<http://www.pactsproject.com>

Finland/Ryssland

Euregio Karelia: Samarbete mellan EU och Ryssland på fältet

Marko Ruokangas, direktör för sekretariatet för grannskapsprogrammet "Euregio Karelia"

Samarbetsregionen "Euregio Karelia" sträcker sig längs 700 kilometer av den finsk-ryska gränsen och omfattar tre finska regioner (Kajanaland, norra Karelen och Uleåborg) samt den ryska republiken Karelen.

Det var först när Finland anslöt sig till unionen 1995 som dessa regioner kunde börja samarbeta med sina ryska grannar. Fram till omkring 1991 var gränsen stängd, och även efter Sovjetregimens fall förblev kontakterna mellan invånarna mycket sparsamma. Det blev därför programmet Interreg IIA Karelia (1995–1999) som fick bana väg – det mest påtagliga resultatet av denna första fas av Interreg blev just inrättandet av kontakter på olika nivåer.

I slutet på 90-talet beslöt de inblandade regionerna att fördjupa sina förbindelser. Ett forum för samarbete kallat Euregio Karelia gjorde det möjligt att dra upp huvudlinjerna för ett gränsregionalt samarbete.

Förberedelserna för Interreg IIIA Karelia (2000–2006), som täcker verksamheterna på den finska sidan, inleddes samtidigt som den ryska republiken Karelen inleddes sitt program för gränsregionalt samarbete. En syntes av dessa två, programmet "Vår gemensamma gräns" (Our common border) utgjorde den första plattformen för arbetet inom Euregio Karelia.

Forumet föreslog då Europeiska kommissionen att lansera en pilotåtgärd för att samla finansieringen av interna och externa åtgärder inom samma program. Men tiden var ännu inte mogen och man fick vänta fram till 2004, då unionen gjorde om Interregprogrammen vid de yttre gränserna till "grannskapsprogram" som finansierar åtgärder både inne i och utanför unionen. Samtidigt vidtog åtgärder för att närma EU-programmet och det politiska forumet Euregio Karelia till varandra. Även om grannskapsprogrammet förvaltas separat i enlighet med de rättsliga förfarandena, har det ändå fått namnet "Euregio Karelia", ett namn med gott rykte.

Ungdomssamling i Koli inom ramen för träffarna "Euregio Karelia 2000+".

Samarbetet har betydande effekter på utvecklingen och sysselsättningen på regional och lokal nivå. De olika programmen har hittills gjort det möjligt att genomföra inte mindre än 350 projekt, från den enklaste modernisering av en gränsstation till mer ambitiösa åtgärder för skydd av kulturarvet. Ett bra exempel är vänortssamarbetet mellan nationalparkerna Oulanka (i Finland) och Paanajärvi (i Ryssland). Förutom att projekten bidrar direkt till att skapa sysselsättning har de också indirekta effekter som är ännu mer betydande och som uppmuntrar till nya samarbeten.

Verksamheten har lett till goda relationer med våra ryska grannar men också mellan de tre deltagande finska regionerna. Varje region har ju sina egna särdrag och sin uppfattning om samarbetet med Ryssland, men alla tre delar en gemensam vision som genomsyrar deras olika tillvägagångssätt.

Så formades grunden för ett samarbete mellan unionen och Ryssland i de norra områdena som kommit till konkret uttryck i programmen. Den stora utmaningen inför framtiden är att närma dessa verksamheter till den politiska nivån. I detta sammanhang bildar det strategiska partnerskapet mellan EU och Ryssland, med sina fyra gemensamma områden, tillsammans med initiativet "Nordliga dimensionen", en politisk kontext för samarbetet. Detta bör i sin tur utmynna i en strategisk ram för framtida gränsöverskridande projekt vid unionens yttre gränser.

En "samarbetskultur" har undan för undan tagit plats i många människors vardagsliv. Det gränsregionala samarbetet har blivit en konstant del av den regionala utvecklingen, även om alla dess möjligheter ännu inte blivit nyttjade. Den stora utmaningen i dag är att få med ungdomen i samarbetet och flera lovande initiativ har redan inletts på det området.

Att förvalta det gränsregionala samarbetet är för övrigt en spännande uppgift. Programsekretariatet ställs hela tiden inför nya utmaningar som kan gälla allt mellan praktiska frågor om genomförande och tillämpning av unionens utrikespolitik. Arbetet i nätverk har också öppnat nya perspektiv. Det visar bl.a. att problemen med gränsöverskridande arbete är ungefär desamma överallt, och att vi alla genomsyras av viljan att "sudda ut gränserna". Men är det inte just det som Europeiska unionen handlar om?

Ytterligare information finns på:
<http://www.euregiokarelia.fi>

Interreg IIIA Frankrike/Spanien — Tvärs över Pyrenéerna

Inga berg kan skilja oss åt

Den svåröverstigliga bergskedjan Pyrenéerna har länge varit ett hinder för kontakterna mellan Frankrike och Spanien. Lokalbefolkningen har ändå i alla tider satt sig över detta hinder och det finns många ekonomiska, politiska, sociala och kulturella band som förenar folken på bergskedjans båda sluttningar. Spaniens inträde i unionen och dess snabba utveckling, de två ländernas ekonomiska konvergens och deras förening i många samarbetsprogram har betytt mycket för att stärka de gränsregionala kontakterna, en tendens som Interreg formaliserar och dynamiserar.

Deltagare i projektet ISARD som syftar till att samordna seismologisk information mellan Spanien och Frankrike.

"Vi har gått från ett affektivt och ideologiskt samarbete till ett effektivt och drivande" – så uttrycker sig Jean Lavie, fransk ansvarig för det gränsregionala observationsorganet för sysselsättning (Observatoire transfrontalier de l'emploi), när han beskriver själva kärnan i detta Interregprojekt som interregionala fackliga rådet för Pireneos-Eje Atlántico-Huesca och åtta franska och spanska anslutna fackorganisationer genomför vid gränstrakterna i Aquitaine, Baskien, Navarra och Aragonien. "Redan på 1800-talet tog sig kvinnor över bergspassen för att arbeta på espadrillfabrikerna och utbytet av arbetskraft över Pyrenéerna har aldrig upphört utan tvärtom ökar hela tiden. Bara här mellan Bayonne och San Sebastian, finns i dag 3 500 gränsarbetare – 2 000 spanjorer som arbetar i Frankrike och 1 500 fransmän som arbetar i Spanien. Men man vet inte mycket om denna mycket heterogena arbetsmarknad, som styrs av olika regler på många områden – arbetsrätt, utbildning, erkännande av kompetens osv. – beroende på om man befinner sig norr eller söder om Pyrenéerna ...". Så uppkom idén att inrätta detta gränsregionala observationsorgan för sysselsätt-

ning. Det har tre mål nämligen, att samla in jämförbar statistik och sammanställa studier som gjorts på de två sidorna om gränsen; att fastställa indikatorer som kan motsvara löntagarnas behov; samt att behandla uppgifterna och ställa dem till de offentliga myndigheternas förfogande. Det är ett projekt på 247 750 euro (varav 93 000 från ERUF) som både till mål och till innehåll väl illustrerar den väg som programmet Interreg IIIA Frankrike/Spanien följer sedan flera år.

Detta gränsregionala program täcker bergskedjans två sidor längs hela Pyrenéerna, vilken innebär ett område på omkring 70 000 km² med mer än 4,7 miljoner invånare. Med en budget på omkring 172 miljoner euro (varav 86 miljoner från ERUF) kommer Interreg IIIA Frankrike/Spanien att före slutet av 2006 ha bidragit till genomförandet av omkring 250 projekt, alla gemensamma och verksamma inom en rad olika områden, från stora infrastrukturer (vägar, tunnlar) till "små" projekt som drivs av kommuner, föreningar eller företag, "även om gränsregionala interventioner till förmån för företag

snabbt stöter på problem i fråga om konkurrensen,” påpekar Jean-Marie Blanc, direktör för enheten för EU-medel och gränsregionalt samarbete i regionen Aquitaine, som är förvaltningsmyndighet för programmet.

”Vi har utgått från skillnaderna mellan oss. Vi ställde oss frågan: vad finns det bland det som skiljer oss åt som skulle kunna tillföra den andra parten någonting?” Victor Lacambra är samordnare för det första sociala projektet som finansieras av Interreg IIIA Frankrike/Spanien. Projektet heter ”PortilHon”. Namnet kommer från det bergspass som förenar regionerna Aragonien och Midi-Pyrénées mellan Benasque och Luchon. Och som projektledarna förklarar skall det vara ”PortilHon’ med ett stort H i mitten, som dels för tankarna till ett rugbymål, dels till H som i handikapp”. Projektet PortilHon drivs nämligen av två handikappförbund – CADIS-Huesca i Spanien och APAJH31 i Frankrike⁽¹⁾. Det syftar till att förbättra livskvaliteten för handikappade och deras familjer genom fem teman som hänger samman med den handikappade personens vardag: fritid, integrering i arbetslivet, allmän utbildning och yrkesutbildning, olika alternativ inför åldrandet, samt rättsligt skydd. ”Vi lär oss mycket av varandra,” fortsätter Victor. ”När vi t.ex. ville skapa ett nätverk mellan fyra handikappanpassade semesterboenden upptäckte vi att vi stod inför två till synes helt skilda tillvägagångssätt: i Spanien utbildar man personal som redan arbetar med handikappade så att de får lära sig om fritidsaktiviteter, medan man i Frankrike gör tvärtom: där utbildar man personal som redan arbetar med fritidsaktiviteter så att de får lära sig ta emot handikappade. Men i slutändan visade det sig att de två synsätten kunde komplettera varandra och det blev mycket givande att låta dem samverka.”

Centralism på ena sidan Pyrenéerna, självständighet på den andra

Enligt administratörer och projektägare är detta något som man ofta stöter på i det gränsregionala samarbetet – krockar mellan olika metoder och kulturer och till och med hela system som är helt olika eftersom deras historia, samhällsbakgrund, sättet att ta sig an saker och människornas behov, skiljer sig åt. I högre grad än språksvårigheter är det faktiskt framför allt problem som gäller skillnader i institutionell bakgrund och administrativ kultur som oftast anges som svårigheter av parterna i samarbetet. Och när det gäller Frankrike och Spanien är skillnaderna större än vanligt, eftersom de två länderna har mycket olika politiska modeller. I Frankrike är centraliseringen fortfarande mycket stark, medan regionaliseringen kommit mycket långt på den spanska sidan.

Filgi Claverie är biträdande administratör vid danstruppen ”Ballet Biarritz” och en av de drivande bakom det gränsregionala koreografiska centrum som får stöd av Interreg. Så här sammanfattar han problemen: ”Den franska administrationen uppfattas ofta som ett ’jakobinskt’, ’pyramidalt’ och ’byråkratiskt’ system. Närheten till beslutsfattarna och de spanska regionernas starka självstyrelse, i synnerhet i Katalonien och Baskien,

medger en större flexibilitet och kreativitet. Däremot måste man ju erkänna att den franska traditionen av kulturell utveckling och flerårig planering känns betryggande när det kommer till finansieringen av projekten. På den spanska sidan läggs alla budgetar för ett år, vilket alltid innebär en risk för omprövning.

”Det administrativa samarbetet är en av de starka sidorna i vårt program. Vi lär oss oerhört mycket. Den dimensionen var mycket mindre tydlig under Interreg II,” framhåller Amaia Urtasun, uppdragsansvarig vid regionala rådet i Aquitaine. Ett stort antal institutionella partner är inblandade i programmet. På den franska sidan har vi staten, tre regionala råd (Aquitaine, Midi-Pyrénées och Languedoc-Roussillon), fem landsting (Pyrénées-Atlantiques, Hautes-Pyrénées, Ariège, Haute-Garonne, Pyrénées-Orientales) samt DATAR⁽²⁾; på den spanska sidan har vi centralstaten (utbetalningsmyndighet) och fem autonoma regioner (Baskien, Navarra, Aragonien, Katalonien och Rioja).

Ledarpartner

”Med tanke på det stora antalet partners och storleken på det område som omfattas beslöt vi att inrätta tre ’tekniska celler’, förklarar Michaël Lapoirière, som även är uppdragsansvarig inom Interreg. ”Den katalanska regeringen ansvarar för det östra områdets cell, regeringen i Aragonien för mittencellen och det regionala rådet i Pyrénées-Atlantiques för västra områdets cell. Dessutom har varje projekt en ledarpartner som är den vi i första hand har kontakt med och som skall ansvara för genomförandet av projektet.”

”Detta koncept med ledarpartner, som vi varit angelägna om att formalisera, tvingar fram riktiga partnerskap,” förklarar Jean-Marie Blanc. ”Interreg III är ett verkligt samarbete med, till skillnad från Interreg II, riktigt gemensamma projekt som alltid har med deltagare från båda sidorna av Pyrenéerna.”

Lamngamen lever på ben som den krossar genom att släppa dem från mellan 50 och 100 meter höjd.

(1) CADIS-Huesca: Coordinadora de Asociaciones de Discapacitados de Huesca (Förbundet för handikappföreningarna i Huesca, APAJH31: Association Pour Adultes et Jeunes Handicapés de Haute-Garonne (Förbundet för vuxna och unga handikappade i Haute-Garonne).

(2) Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale (delegationen för fysisk planering och regional utveckling), organet för samordning av franska statens politik för fysisk planering.

Fuensanta (Aragonien): restaurering av ett kapell inom ramen för projektet "Continua Pirineum".

Ett särskilt illustrerande exempel på denna gemensamma strategi är projektet "Pirineo vivo/Pyrénées vivantes", (levande Pyrenéer) med en budget på 3,11 miljoner euro varav 49 procent från ERUF. Projektet går ut på att inrätta en gemensam förvaltning av bergsområdet och komplettera det europeiska regelverket genom en lokal och gemensam strategi mot miljöproblem. Skyddet av lammgamen (*gypaetus barbatus*), en stor benknäckande rovfågel som betraktas som en stark symbol för Pyrenéernas djurliv, har valts ut som strukturmodell för samarbetet som organiseras i tre tematiska nätverk (miljökontroll, miljöskyddsutbildning och skydd för den biologiska mångfalden). "Genom att anlägga ett gränsregionalt synsätt och engagera alla intressenter (jägare, uppfödare, skogvaktare, valda politiker, vandrare, miljöaktivister, lärare, utbildare ...) i det område där lammgamen finns hoppas vi att skapa bättre förståelse för vars och ens behov, vilket skall mynna ut i en lokal bedömning av miljöbehoven och genomförandet av effektiva åtgärder för bevarandet av det pyreneiska naturarvet," förklarar Juan Faure, projektsamordnare vid Aragoniens regering. Förutom denna deltar franska föreningen för fågelskydd (Ligue pour la protection des oiseaux, LPO) och spanska stiftelsen för skydd av lammgamen (Fundacion para la conservacion del quebrantahuesos FCQ) liksom ett sextiotial andra partner på båda sidor om gränsen.

Turismorganisationen för distriktet Sobrarbe (15 spanska kommuner) håller till i Ainsa (Aragonien), i samma fästning som hyser det fantastiska ekomuseum som FCQ tillägnat lammgamen. Härifrån driver man tillsammans med "Syndicat mixte de la Vallée d'Aure et du Louron" projektet "Continua Pirineum" (48 kommuner och 3 kantonen i Frankrike). Projektet går ut på att bygga upp ett nätverk för landsbygdsturism på båda sidor av Pyrenéerna (inrättande av ett turismens hus på varje sida, en gemensam webbplats osv.) genom att restaurera de gamla bergsvägarna över gränsen inom ramen för en "den romerska konstens väg" och en "historisk handelsväg" (*Route de l'Art roman, Route historique des Echanges*). Längs vägarna har man restaurerat herdehyddor, pilgrimsvärdshus, smugglarskydd och andra små delar av kulturarvet.

Risikoförebyggande och genomslagskraft

Apropå skydd så är människors säkerhet ett annat tema som engagerar och förenar folken på de två sidorna av bergskedjan. Frågan mobiliserar också Interreg liksom de nationella och regionala offentliga institutionerna på mycket hög nivå.

I Barcelona samarbetar Kataloniens kartografiska institut (ICC) med franska byrån för geologiska undersökningar och gruvor (BRGM) och fyra andra partner inom projektet "ISARD" (*Information Sismique Automatique Régionale de Dommages* – Automatisk regional information om seismologiska skador) vars huvudsakliga mål, enligt projektansvariga Agnès Lladós, är att "samla in såväl preventiv som operationell information om seismologiska risker i Pyrenéerna, oavsett landgränser, och att på ett effektivt sätt i realtid överföra informationen till räddningstjänster och lokala krishanteringsinstanser". Parterna i ISARD har en Interregbudget på 1,645 miljoner euro och arbetar med fyra åtgärder: sammanbindning av den seismologiska zonindelningen av Pyrenéerna, kartläggning av olika seismologiska scenarier, utarbetande av ett automatiskt system för skadeberäkning och spridning av information.

Det franska institutet för rymdmedicin och rymdfysiologi, MEDES, styr projektet "Sécurité Urgences Pyrénées/Seguridad y Urgencias en los Pirineos (SUP)" som förenar bergsräddningstjänst, telemedicin och risikoförebyggande verksamhet. Projektet grundas på de senaste landvinningarna inom teknik och telematik och har bl.a. lett till utvecklingen av en prototyp till en väska innehållande en minidator, en satellittelefon och "bärbar" medicinsk apparatur. Väskan kan användas av läkare och räddningstjänst för första hjälpen till människor som skadat sig i bergen, men också för akutvård för befolkningen i svårtillgängliga bergsområden eller trakter som ligger långt från sjukhus, på båda sidor om gränsen. "Vi försöker krympa väskans innehåll ännu mer," berättar Francisco Rojas vid teknologiska institutet i Aragonien, en av de tio parterna i SUP. "Men redan nu har projektet påverkat lagstiftningen – i Aragonien får numer ambulanspersonal och räddningstjänst utföra operationer som tidigare endast läkare fick lov att utföra."

Exemplet SUP vittnar om Interregs genomslagskraft och förmåga att påverka som i mycket kommer sig av dess framtoning som europeisk pilotverksamhet. Det är många gränsöverskridande projekt som bidrar till att utveckla lagstiftning och regelverk – med inspiration från den franska lagstiftningen kämpar de aragoniska parterna i projektet PortilHon för en sänkning av pensionsåldern för funktionshindrade i Spanien; i Albères, ett område som sträcker sig över den fransk-spanska gränsen i östra Pyrenéerna driver en förening Interregprojektet "L'Albera, memòria i terra" (Albères, minne och mark) inom vilket man "inventerar det katalanska berättarvet", och använder sig av projektet som stödargument för att få bli en del av Unescos "världsarv" enligt kriteriet "levande kulturbild". "Interregs erkännande är en säkerhet," menar projektsamordnare Brigitte Castell. Det är en synpunkt som delas av Filgi Claverie vid "Ballet Biarritz". "Den europeiska flaggan på våra affischer är ett varumärke. Även om de finansiella resurserna skulle försvinna, måste vi i alla fall ha kvar stödet från EU i vardagen och det möjliggör Interreg."

Ballet Biarritz vid en föreställning.

Vardagsproblemen ligger ofta till grund för de projekt som föreslås: "Vi har fått in många ansökningar och de åtgärder som efterfrågas mest motsvarar väl problemställningarna i vårt område", påpekar Laurence Hourcourigaray, uppdragsansvarig vid landstinget i Pyrénées-Atlantiques. "Det är ju självklart när det gäller kulturprojekt, men jag tänker också på andra åtgärder, som projektet 'Bizia' (Livet) som drivs av fem föreningar, varav en är Läkare i världen. Varje helg tar sig tusentals ungdomar över gränsen för att gå på diskotek eller rejvpartyn. Alla möjliga droger cirkulerar och det händer många olyckor, en del med dödlig utgång. Den första delen av projektet går ut på att minska riskerna i själva festmiljön: arbetslag på plats tar kontakt med droganvändarna för att informera om risker och se till så att de skadar sig så lite som möjligt. Den andra delen av projektet är att vi i Bilbao inrättar Spaniens största central för 'hygienisk konsumtion.' Projektet Bizia betraktas som mycket nyskapande ur europeisk synvinkel och finansieras av Interreg med 1,75 miljoner euro, varav hälften är från ERUF.

Tid och metodik

"Globaliseringen, eller åtminstone den internationaliserade ekonomin, börjar med det gränsregionala arbetet. Det är därför som Interreg är vårt främsta instrument", menar Xavier Farriols Sender, biträdande generaldirektör för yrkesutbildning och livslångt lärande vid Kataloniens utbildningsministerium. Här genomförs Interregprojektet "gränsregional yrkesutbildning" som syftar till att utveckla samarbetet mellan de katalanska och franska systemen för yrkesutbildning och yrkesrådgivning. Projektet går ut på att kartlägga likheter, skillnader och behov (flera studier har redan publicerats i bokform), men omfattar också erfarenhetsutbyte mellan utbildningspersonal (under territoriella seminarier), liksom en mycket konkret åtgärd för arbetskraftens rörlighet som hittills har involverat 60 unga personer med låga yrkeskvalifikationer: Franska kocklärlingar har genomgått en treveckors kurs i Katalonien, medan deras katalanska motsvarigheter fått göra detsamma i Toulouse-trakten. "Det var ju inte heller helt lätt", berättar Angels Font Burés om ledde projektet. "De franska kocklärlingarna har ett anställningsavtal med en arbetsgivare, vilket inte katalanerna har då de i stället omfattas av utbildningssystemet. Lyckligtvis var res-

taurängägarna med på noterna och gick med på att klara sig utan sin lärling under kurstiden."

Xavier Farriols Sender framhåller betydelsen av varaktighet i samarbetsprocessen: "Interreg har gett oss tid, och tiden betyder allt i sammanhanget. Till att börja med behövs det tid för att lära känna sina partners. Det tar hela första året. Sedan måste man kunna räkna med en kontinuitet mellan personer. Vi missade t.ex. en liknande åtgärd inom frisörbranschen på grund av att den nya franska kontaktpersonen inte fått tillräckligt med information ..."

Joan Luria i Pagès, som styr den östra tekniska cellen i programmet Interreg IIIA Frankrike/Spanien, sammanfattar: "För projektägarna är Interreg beviset för att ett långsiktigt samarbete är möjligt."

"Det finns väl fortfarande en del grus i maskineriet," konstaterar Jean-Marie Blanc, "men på det stora hela tror jag att vi kan vara nöjda med de framsteg som gjorts. Det har krävts ett års inkörning. Vi blev överraskade av antalet ansökningar. Operatörerna låg fortfarande startgroparna och vi blev tvungna att bromsa lite, men det uppstod inga oväntade svårigheter. De problem som vi stötte på – justering av mål, projektledarnas kompetens ... – hör till vid alla projekt och i alla program. Det gränsregionala samarbetet ställer bara till en aning mer komplikationer. Det som räknas är viljan att samarbeta mellan regioner och att arbeta för projektägarna. Man måste vara ödmjuk, men också ambitiös. Ställa en realistisk diagnos, handla realistiskt samtidigt som man håller sig till de 'idealmål' som formulerats av kommissionen, vars roll naturligtvis är att sätta ribban så högt som möjligt. Dessutom krävs det en metodik för att kunna samarbeta väl och för att sluta systematiska avtal kring alla nyckelpunkter. Slutligen måste man vara fantasirik och kunna ta sig ut ur den vedertagna administrationskulturen."

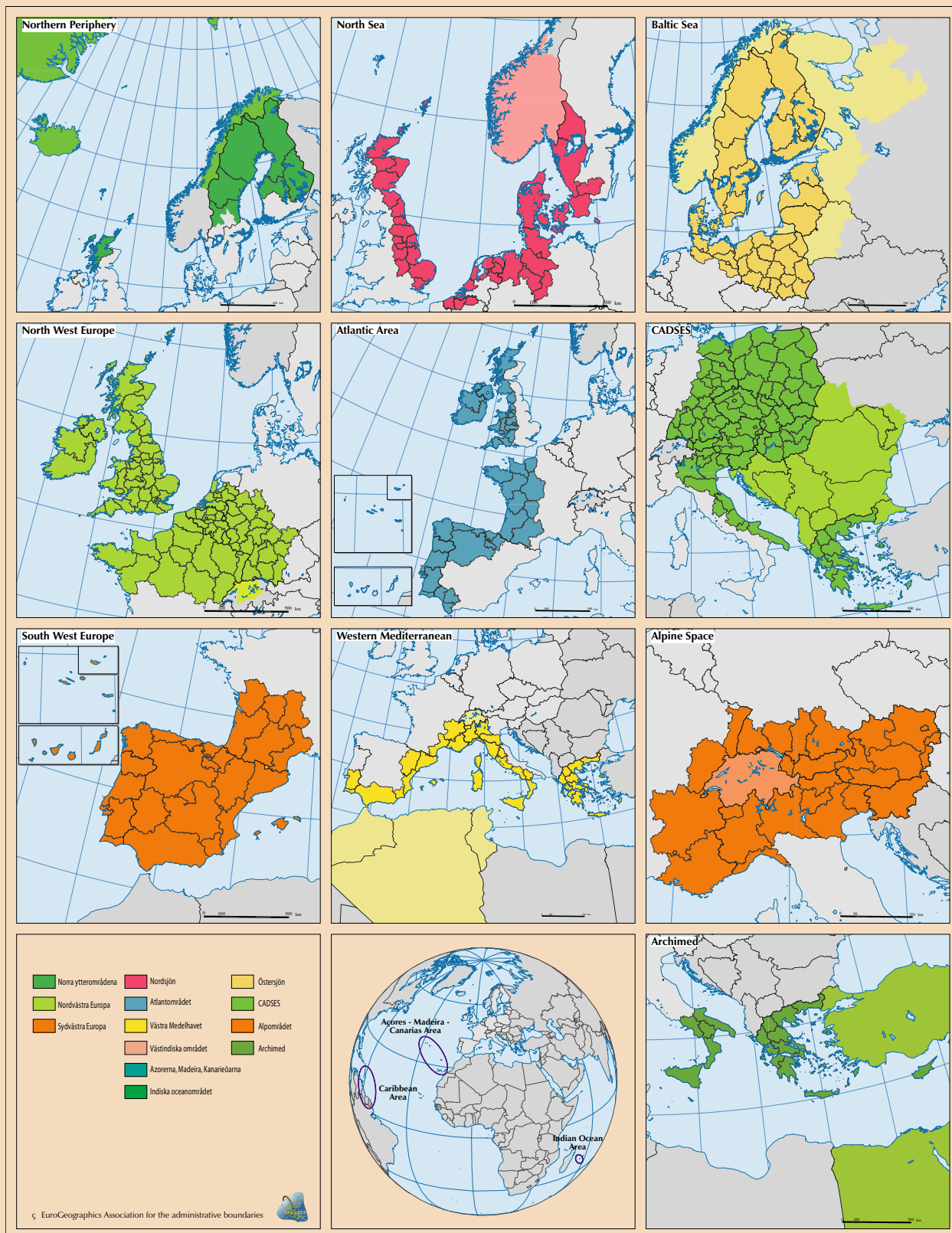
Ytterligare information finns på: <http://aquitaine.fr>

Projektet PortilHon: träffar under festliga förhållanden för att förbättra levnadsförhållandena för funktionshindrade personer.

Interreg IIIB: transnationellt samarbete

ALPOMRÅDET

AlpEnergyWood: skogen som energikälla

Total kostnad: 1 831 700 EUR
EU-bidrag: 851 000 EUR

"Huvudmålet med projektet AlpEnergyWood är att använda kunskaperna och de bästa metoderna bland yrkesfolk, lokalsamhällen och vanliga medborgare i fem regioner i Alpområdet för att främja en lokal energikälla, energiskogen. Det handlar bl.a. om att samla aktörerna och underlätta deras tillgång till kunskaper i ämnet via en webbplats, att informera allmänheten om denna förnybara energiform, att undersöka om det är genomförbart att odla skog avsedd för energiproduktion och att lägga grunderna för en yrkesutbildning inom detta område med hjälp av avancerad kommunikationsteknik."

Frédéric Douard, direktör för ITEBE, Europeiska tekniska institutet för energiskog
frederic.douard@itebe.org
<http://www.alpenergywood.org>

CADSES

LHASA: förnyelse av stora bostadsområden

Total kostnad: 1 801 220 EUR
EU-bidrag: 1 122 512 EUR

"De stora bostadsområdena kan också spela en viktig roll för utvecklingen av konkurrenskraftiga storstäder och regionala centrum. Målet med projektet LHASA är att med hjälp av integrerade utvecklingsplaner främja initiativ för förbättring av den sociala och ekonomiska situationen i de stora bostadsområdena, samtidigt som man återuppbygger och bygger om obebodda hyreshus till aktivitetslokaler. Parterna i de deltagande länderna kommer att få ta del av de tyska och italienska parternas erfarenheter för att välja ut prioriterade bostadsområden och investeringar. Projektet kommer att göra städer och samhällen i de nya medlemsstaterna mer attraktiva. De italienska och tyska samarbetsparterna kommer å sin sida att inom ramen för pilotprojekt utveckla strategier för att kämpa mot socialt utanförskap och försämring av livsmiljön. Resultatet kommer att spridas inom hela samarbetsområdet CADSES."

Ansgar Tesch, Distriktet Marzahn-Hellersdorf (Berlin)
ansgar.tesch@ba-mh.verwalt-berlin.de

NORRA YTTEROMRÅDEN

DESERVE: bättre tjänster i otillgängliga områden och på landsbygden

Total kostnad: 2 251 542 EUR
EU-bidrag: 1 642 811 EUR

"Projektet DESERVE syftar till att överföra modeller för leverans av tjänster som är anpassade till landsbygdsmiljö och otillgängliga områden mellan partnerregionerna i Europas norra ytterområden. Varje region genomför på hemmaplan ett projekt som helt eller delvis grundas på en modell som redan provats av en partnerregion på det egna territoriet. Tonvikten läggs på leverans av tjänster, alltså hur tjänsten levereras, snarare än på vilken typ av tjänst det rör sig om. Tanken är nämligen också att överbrygga de olika verksamhetssektorerna för att erfarenheterna skall kunna överföras mellan sektorerna. Parterna kan också prova i vilken omfattning en viss modell kan anpassas till deras lokala miljö."

Helen Betts-Brown, projektsamordnare
Helen.Betts-Brown@scvo.org.uk

NORDVÄSTRA EUROPA

NOAH: att förebygga översvämningar, från vattenförvaltning till krishantering

Total kostnad: 6 500 000 EUR
EU-bidrag: 3 250 000 EUR

"Tydlig och snabb information är det viktigaste när det gäller förebyggande av översvämningar. Det tysk-nederländska partnerskapet NOAH utvecklar en ny transnationell strategi för hantering av höga flöden i Rhen-Maas-bäckenet, en strategi som grundas på två huvuddelar: att så snabbt och adekvat som möjligt svara på begäran om information under perioder med höga flöden inom partnerskapets område – det rör sig om det datorstyrd varningssystemet 'FLIWAS' (Flood Information and Warning System) som provats ut i Köln, Karlsruhe och i tre regioner i Nederländerna. NOAH:s andra del är utvecklingen av 'översvämningssamarbetspartnerskap' mellan statliga organisationer, andra relevanta aktörer och medborgarna. Genom att göra parterna aktivt delaktiga i hanteringen av höga vattenflöden försöker vi öka medvetenheten om vattnets betydelse."

Ludolph Wentholt, projektledare, och **Bob Pengel**, Foundation for Applied Water Research (Stiftelsen för tillämpad vattenforskning)
noah@stowa.nl
<http://www.noah-interreg.net>

Konferensen för Europas perifera maritima regioner (CRPM)

"Att lyfta samarbetet mellan regionerna"

Philippe Cichowlaz, ansvarig direktör för regionalpolitiken och territoriell planering vid Konferensen för Europas perifera maritima regioner (CRPM)

CRPM, som i dag samlar omkring 150 regioner i EU och dess grannskap, har nu under mer än 15 år verkat för samarbete mellan regionerna. Finansiella möjligheter, projektmetoder och projektkvalitet – vi har kommit långt sedan ERUF:s första åtgärder på detta område! Denna kraftökning har hjälpt vår organisation att rikta in sig på projekt som inte är omedelbart verk-samma, utan snarare framåtblickande, syftande till att främja nya drivkrafter för utvecklingen. Därför deltar CRPM, inom ramen för Interreg IIIB, i tre projekt av strategisk art:

> **Ateliers méditerranéens d'aménagement du territoire (AMAT)**, Workshops för fysisk planering kring Medelhavet. AMAT leds av regionen Provence-Alpes-Côte d'Azur i partnerskap med Medelhavsinstitutet och mobiliserar nio regioner kring Medelhavets norra och södra kuster till förmån för nyskapande territoriell politik. Projektet har för det första gått ut på att analysera de exakta villkoren för att genomföra denna politik i unionens Medelhavsländer, för att kunna bana väg för projekt med stark territoriell inverkan (s.k. strukturerande projekt) inför nästa programplaneringsperiod. Därefter gällde det att utbyta erfarenheter om god territoriell praxis mellan de olika regionerna för att kunna förbereda åtgärder som skulle vara stödberättigade enligt det framtida målet om europeiskt territoriellt samarbete efter 2006, som exempelvis förebyggande av allvarliga risker, kust-skydd, innovationsnätverk.

> **Schéma de développement de l'espace atlantique (SDEA)**, utvecklingsschema för Atlantområdet) som går ut på att utforska möjligheterna till en mer poly-centrisk utveckling av Atlantområdet, enligt princi-

perna för utvecklingsschemat för gemenskapens område (SDEC). SDEA samlar ett tjugotal regioner kring Atlanten och genomförs av vår avdelning för framtidsplanering i Porto. Med utgångspunkt från en analys av de socioekonomiska, demografiska och miljömässiga tendenserna i de territorier som utgör Atlantområdet, syftar detta projekt å ena sidan till att ta fram *strategiska förslag* avsedda främst för regionala och nationella aktörer, men också för interregionala och europeiska, för att främja en bättre strukturering

av Atlantsidan. Å andra sidan skall man i projektet också ta fram *samarbetsteman* för projekt efter 2006, för att motverka strukturella svagheter i området och öka dess attraktivitet gentemot mer centralt belägna och konkurrenskraftiga regioner. En serie workshops som organiserats för dessa ändamål kommer att samla aktörerna såväl från institutionerna (regionala och lokala myndigheter, genom Konferensen för städerna i Atlantbågen) som från den socioekonomiska sfären: universitet och forskningscentrum, regionala ekonomiska och sociala kommittéer via det transatlantiska nätverket RTA, hamnmyndigheter, företag ...

> Det tredje projektet är ett transnationellt projekt på området sjöfartssäkerhet, som redan har nämnts i Inforegio Panorama nr 15.

Vi har också mer punktvis deltagit som sakkunniga i olika projekt som t.ex. "Baltic Palette" vilket ledde till mycket spännande erfarenhetsutbyten, och även i ett Interact-projekt. Vi är vidare en av parterna i ett nytt Medelhavsprojekt som lanseras inom ramen för den pågående programplaneringsperioden, "Stratmed-Medisdec". Projektet drivs av regionen Latium, och kommer delvis att grundas på slutsatserna från projektet AMAT.

Det projekt, slutligen, som engagerar oss mest i dag och som är av en helt unik karaktär, är "Havets Europa" (Europe de la Mer): nära 30 regioner håller tillsammans med CRPM:s generalsekretariat på att förbereda en Grönbok om Europas maritima dimension och regionernas roll i detta avseende.

Mot bakgrund av våra erfarenheter förväntar vi oss inför perioden 2007–2013 främst att den strategiska dimensionen förstärks i de framtida projekten, utan att man för den skull nonchalerar mervärdet i projekt av mindre omfattning. Detta innebär inte nödvändigtvis större budgetar, utan snarare en större samordning och ökad delaktighet bland territoriernas olika intressenter. En av de största svårigheterna är nämligen att inrätta verkligt partnerskap mellan stater och mellan nätverk av socioekonomiska aktörer; tack vare sitt sätt att arbeta inom sina befogenheter har regionerna några års försprång inom detta område. Kommer de att kunna lyfta samarbetet mot nya höjder genom att i framtiden få med sig nya aktörer? Det är den stora utmaningen inför denna nya period.

Kontakt: philippe.cichowlaz@crpm.org
Internet: <http://www.crpm.org>

En av uppgifterna för AMAT är att förebygga översvämningar.

Emilia-Romagna (Italien)

"Så antar regionen Emilia-Romagna Interregs utmaning"

Lodovico Gherardi, medlem i styrkommittén för Interreg IIIB CADSES, och **Michele Migliori**, samordnare för programmen Interreg IIIB och IIIC (Regionen Emilia-Romagna)

Stärkt av erfarenheterna från Interreg IIC mellan 1994 och 1999 har regionen Emilia-Romagna aktivt engagerat sig i alla tre delar av Interreg III: kustprovinserna deltar i del A inom ramen för det gränsregionala programmet för Adriatiska havet; hela regionen deltar i del B som aktiv partner i CADSES-programmen (Centrum, Adriatiska havet, Donau och sydöstra Europa) – som regionen samordnar för de italienska regionerna – och MEDOCC (västra Medelhavsområdet); Emilia-Romagna är också Interreg IIIC-partner för östra zonen.

I dag är regionen Emilia-Romagna inblandad i 120 samarbetsprojekt som representerar investeringar i storleksordningen 20 543 000 euro från ERUF, fördelade enligt följande: 15 gränsöverskridande projekt (varav åtta som ledarpartner), 30 CADSES-projekt (varav tio som ledarpartner), 26 MEDOCC-projekt (varav tre som ledarpartner) och 49 Interreg IIIC-projekt (varav åtta som ledarpartner). Bland dessa projekt har 58 lagts fram av kommuner och landsting och de övriga direkt av de regionala myndigheterna. Omkring 1 200 partnerskap har inrättats i 50 olika länder. Cirka 85 procent av partnerskapen omfattar offentliga eller privata organ i Europeiska unionens länder (75 procent i de gamla medlemsstaterna och tio procent i de nya) och 15 procent kommer från tredjeländer, de flesta på Balkan. Emilia-Romagna deltar dessutom i programmet Interact som ledarpartner för projektet "RE-ACT" (Regional ACTors in Interreg cooperation, regionala aktörer i Interreg-samarbetet).

De flesta av projekten genomförs inom sektorer som direkt berör den territoriella utvecklingspolitiken. Miljön är det första av de områden som omfattas, med 32 projekt. Två starka teman är här kampen mot föroreningar i alla dess former och en hållbar förvaltning av resurser i inlandet och längs kusterna. Rörlighet och logistik är ett annat stort interventionsområde (13 projekt). Här handlar det om att utveckla och dela med sig av nyskapande metoder för att kunna hantera flödet av varor på ett mer rationellt sätt. Ur strategisk och politisk synvinkel är också områdena lokal utveckling (tolv projekt) och fysisk planering (tio projekt) prioriterade. Regionen Emilia-Romagna vinnlägger sig om att i sitt arbete ta hänsyn till resultaten av de studier som genomförs inom ramen för programmet ESPON för att kunna komplettera "verktygslådan" för fysisk planering i regionen.

Det har konstaterats att intresset för Interreg ökar alltmer både på lokal och på regional nivå. Möjligheten att skapa partnerskap med organisationer och institutioner som ligger långt bort och är olika de egna och att kunna dela erfarenheter på en internationell skala har

fått de regionala förvaltningarna att kämpa för att förbättra kvaliteten på sina prestationer. Likaså håller man på att växla från en "lokalinriktad" vision, som knappast relaterar till samarbetets mervärde, till en medvetenhet om de tillväxtpotentialer som internationella förbindelser kan öppna dörren till. I detta sammanhang vill vi understryka att alla projektsamordnare och nästan alla partner som fått igenom tidigare förslag lägger in nya ansökningar inför de nya projektinfordringarna, trots de stora svårigheter som man ändå måste erkänna att förvaltningen av ett Interregprogram innebär. Det betyder att parterna anser att det internationella samarbetets mervärde är större än problemen och dessutom att de skaffat sig de erfarenheter de behöver för att tackla problemen än en gång.

Huvudkontor i regionen Emilia-Romagna i Bologna.

Nu vid slutet av programplaneringsperioden använder de enheter som berörs av de europeiska programmen ⁽¹⁾ alla resurser maximalt för att stödja de regionala aktörerna som deltar i Interregprojekten för att uppfylla territoriets ständigt stigande förväntningar. Man arbetar också på att förbättra samordningen såväl inom som utanför den regionala förvaltningen, så att denna skall kunna bli ett slags "enda kontor" för det europeiska samarbetet, som skall kunna betjäna alla regionala aktörer.

De erfarenheter som regionen samlat genom att delta i initiativet Interreg III utgör ett värdefullt kunskapskapital inför nästa etapp i det europeiska territoriella samarbetet som inleds 2007 med den nya programplaneringen av strukturfonderna och de nya grannskapsprogrammen.

Ytterligare information finns på:

http://www.regione.emilia-romagna.it/wcm/infoagenda2000/sezioni/sez_iniziative_comunitarie/interregIII.htm

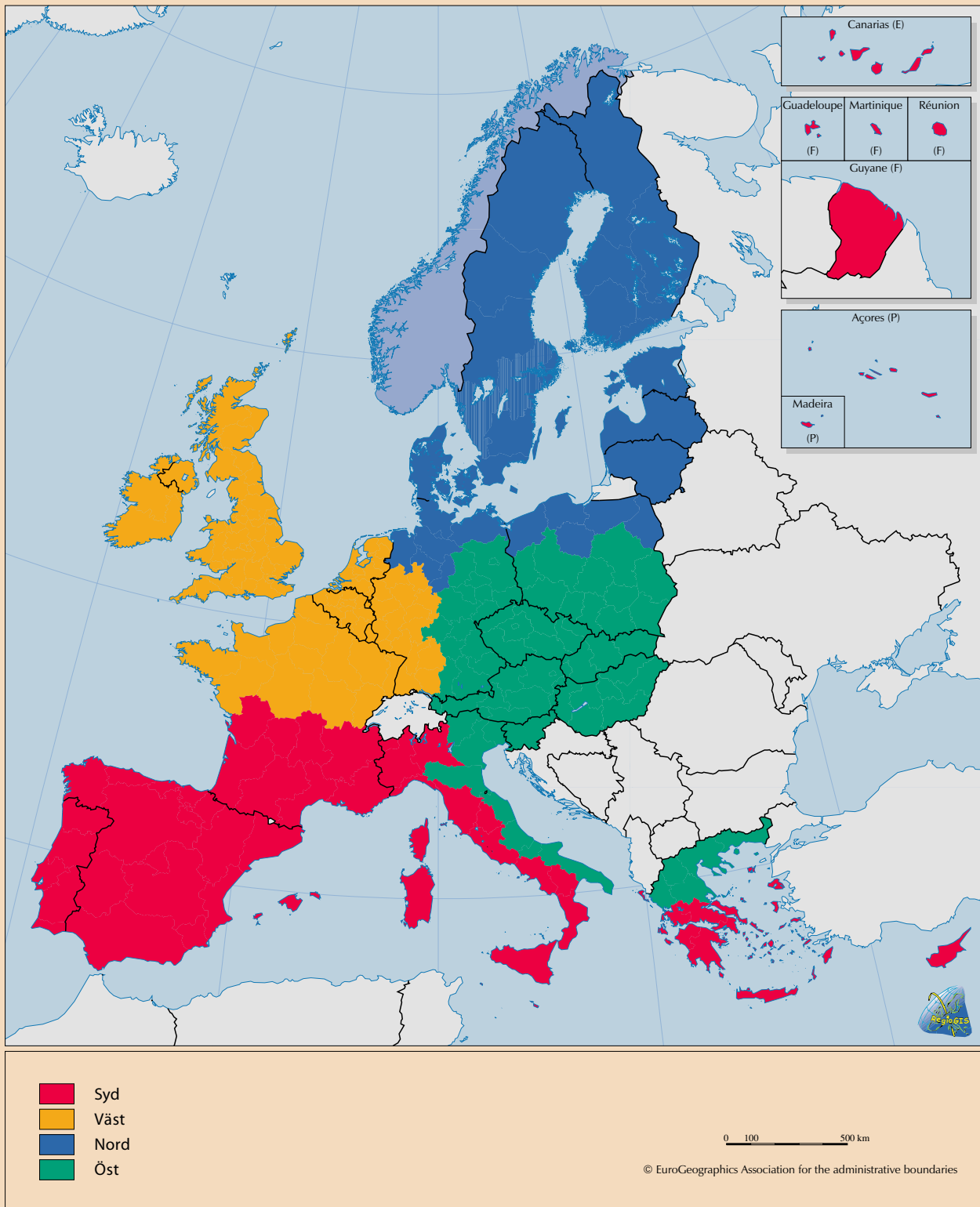
Kontakt:

lgherardi@regione.emilia-romagna.it
mmigliori@regione.emilia-romagna.it

⁽¹⁾ Direzione Generale Programmi e Intese, Relazioni Europee e Cooperazione Internazionale (generaldirektorat för program och godkännande, europeiska relationer och internationellt samarbete).

Interreg III C: interregionalt samarbete

NORD

STIMENT: nyskapande strategier för nyföretagande

Total kostnad: 3 400 000 EUR
EU-bidrag: 2 050 000 EUR

"Projektet STIMENT (STIMulating new ways of ENTrepreneurship) syftar till att stimulera entreprenörsandan i fyra regioner där detta är särskilt angeläget (Övre Norrland i Sverige, Wielopolska i Polen, Häme-södra Finland och Lorraine i Frankrike) och att prova ut nyskapande strategier för nyföretagande i den italienska provinsen Brescia (Lombardiet). Det handlar om att uppmuntra partnerskap mellan de socioekonomiska aktörerna i de fem deltagande regionerna för att öka kunskapen och kompetensen hos entreprenörerna genom utbyte av erfarenheter, verktyg, metoder och stödåtgärder. Tre huvudområden prioriteras särskilt inom STIMENT: ekonomisk övervakning, distansutbildning och logistik."

Mats-Rune Bergström, Länsstyrelsen i Västerbotten
mats-rune.bergstrom@ac.lst.se
<http://www.stiment.net>

VÄST

DICE: samarbete kring digital teknik

Total kostnad: 1 052 000 EUR
EU-bidrag: 624 000 EUR

"Operationen DICE (Digital Innovation through Cooperation in Europe)/digital innovation genom samarbete i Europa) är tänkt att gynna utbyte av erfarenheter mellan åtta regioner som är i färd med att installera digitalt marknät för TV och alla de extra tjänster detta nät kan bära. DICE lägger tonvikten på regional utveckling och främjande av små och medelstora företag inom medie- och telekommunikationssektorn. Projektet tar upp frågor som hänger samman med den nya tekniken – kundrelationer, gemensam standard, nya applikationer, nya marknader, affärsmodeller, regelverk och rättsliga ramar. Tanken är att värdera de tekniska framstegens inverkan på den regionala utvecklingen. Projektet kartlägger och sprider god praxis (i form av en handbok), och det yttersta målet är att i varje region som deltar i projektet främja en konkurrenskraftig, dynamisk och sysselsättningsskapande kunskapsekonomi."

Ingrid Walther, delstatsregeringen i Berlin, enheten för informations- och kommunikationsteknik
ingrid.walther@senwaf.verwalt-berlin.de
<http://www.dice-online.net>

SYD

VINTUR: Vinturism i Europa

Total kostnad: 1 319 900 EUR
EU-bidrag: 759 950 EUR

"Det övergripande målet för projektet VINTUR är att skapa, utveckla och befästa ett europeiskt område med de vinodlande regionerna och deras städer, som en arbetsplattform för ett mer intensivt samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och myndigheterna och att lyfta fram god praxis. Bland annat förväntar man sig följande resultat: Ett permanent forum för insamling av kvalitetsinformation skall inrättas, aktörerna skall få bättre kunskaper om varandra, en turismstrategi som grundar sig på vinodlingen skall tas fram, en 'stadga för europeisk vinturism' skall redigeras och distribueras och nya metoder för främjande av turism och vinkultur skall utvecklas."

Toni Alujas, rådhuset i Vilafranca del Penedès
talujas@ajvilafrancaorg
<http://www.vintur.org>

INTERACT

IQ-Train: ett nätverk av Interregförvaltare

Total kostnad: 540 000 EUR
EU-bidrag: 270 000 EUR

"IQ-Train är ett nätverk som samlar personer som ansvarar för och förvaltar gemenskapsinitiativet Interreg. Detta pilotprojekt grundas på tidigare erfarenheter från Interreg och går ut på att inrätta ett system för överföring av kunskaper och färdigheter mellan aktörerna inom samsamarbetsinitiativet, särskilt medlemmarna i styrkommittéer och uppföljningskommittéer. Syftet är att lyckas med utvidgningen genom att underlätta integreringen av förvaltningsmyndigheterna i unionens nya medlemsstater."

Sabine Rosenberger, sekreterare vid IQ-Train
Sabine.Rosenberger@noel.gv.at
<http://www.iq-train.net>

2007–2013: Använd Inforegions webbplats för att förbereda den nya generationen program

Medlemsstaterna och regionerna förbereder nu nästa programplaneringsperiod 2007–2013. Webbplatsen Info-regio innehåller mängder av information och viktiga dokument för alla deltagare i denna process. Vi vill underlätta utbytet mellan deltagarna och informera allmänheten om hur processen framskrider. Om du har frågor eller vill bidra till arbetet, är du välkommen att kontakta GD Regionalpolitik.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/2007/index_sv.htm

Kontakter

Europeiska kommissionen,
Generaldirektoratet för regionalpolitik
Enhet 01 – "Information och Kommunikation"
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040, Bryssel
Fax (32-2) 296 60 03
E-post: regio-info@cec.eu.int
Internet: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_sv.htm

Upplysningar om Europeiska kommissionens regionala stöd
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

ISSN 1725-8170

© Europeiska gemenskaperna, 2005
Kopiering är tillåten, med angivande av källan..

Publikationsbyrå

Publications.eu.int